

Bilaga 5. Prehospital akutsjukvård med fokus på FN:s hållbarhetsmål, agenda 2030

En jämlik och tillgänglig vård i hela landet

De övergripande målen för svensk hälso- och sjukvård regleras i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.¹

FN:s hållbarhetsmål (Sustainable Development Goals, SDGs) – Agenda 2030 – koppling till Socialstyrelsens uppdrag

Det centrala i FN:s hållbarhetsmål, Agenda 2030, handlar om att försöka skapa basala och hållbara levnadsförhållanden och levnadsvillkor för befolkningen i världen. Agenda 2030 har 17 globala mål, 169 delmål och en övergripande princip om att ingen ska lämnas utanför. SDG:s följs upp av globala och även nationella indikatorer.²

På global nivå följs målen upp med hjälp av drygt 230 unika indikatorer. I den nationella uppföljningen återfinns de 297 indikatorer som finns i den nationella indikatorlistan.³

Socialstyrelsen har identifierat 7 av målen som relevanta för vår verksamhet (mål 1,2,3,5,10,16 och 17). Mål 3 är det mål som är mest relevant för hälso- och sjukvården och också det mål som är relevant i detta uppdrag. Huvudsaklig koppling mellan den prehospital akutsjukvården inkluderat larmkedjan och SDG framgår i mål 3, att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Människor som riskerar att lämnas utanför tillhör ofta sociala grupper som är särskilt sårbara för utsatthet än andra såsom barn, unga, äldre och olika minoritetsgrupper. För dessa grupper kan det finnas hinder i form av

¹ 3 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL.

² <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/agenda-2030-mal-3-halsa-och-valbefinnande>

³ Lämna ingen utanför Statistisk lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige. SCB, oktober 2020

diskriminering, exkludering och inskränkta rättigheter. Dessa mönster behöver brytas om agenda 2030 principen om att ingen ska lämnas utanför ska uppfyllas.⁴

Sverige har nått de flesta målen men det finns trots detta behov av fortsatt utvecklingsarbete för att kunna inkludera alla grupper i samhället. Mer specifikt handlar det om att identifiera, utveckla och presentera löpande uppföljning och rapportering av hälso- och sjukvården.

Socialstyrelsen ska utveckla verktygen för att analysera och utvärdera skillnader i hälso- och sjukvård som ges. Det handlar bland annat om att fördjupa analyser och utvärderingar för att kartlägga orsakerna till skillnader.⁵

En viktig del av Agenda 2030 är att utvärdera hur utvecklingen påverkar olika grupper i befolkningen med möjlighet att bryta ner data i undergrupper. Därigenom går det att skapa förbättrad analys för att belysa situationen för särskilt sårbara för utsatthet och uppföljning av Agenda 2030⁶.

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Förutom att bästa möjliga hälsa är en grundläggande rättighet som varje individ har, vilket bland annat inbegriper nödvändig hälso- och sjukvård och läkemedel, så omfattas även investeringar i hälsa genom exempelvis hälso- och sjukvårdssystem som en del av en återinvestering i samhällets utveckling i stort.

Hälsa har därför en central roll i Agenda 2030, och Världshälsoorganisationen (WHO) har identifierat hur nästan alla mål har beröringspunkter med hälsa. Indikatorer Delmål inom mål 3 har den prehospitaled akutsjukvården en avgörande roll för befolkning med behov av att få en god och säker akutsjukvård och att säkerställa hälsosamma liv är exempelvis:

Delmål

3.1 Minska mödradödlighet

3.2 Förhindra alla dödsfall som hade kunnat förebyggas bland barn under fem år

3.3 Bekämpa smittsamma sjukdomar

3.4 Minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental hälsa

3.5 Förebygg och behandla drogmissbruk

3.6 Minska antalet dödsfall och skador i vägtrafiken

3.8 Tillgängliggör sjukvård för alla

3.9 Minska antalet sjukdoms- och dödsfall till följd av skadliga kemikalier och föroreningar

⁴ Lämna ingen utanför Statistisk lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige. SCB, oktober 2020

⁵ Redovisning av Socialstyrelsens arbete med genomförandet av Agenda 2030. Socialstyrelsen 2017

⁶ Lämna ingen utanför Statistisk lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige. SCB, oktober 2020